

Research Paper

International Rules and Regulations Governing the Sport of Football from the Perspective of International Law

A. Khosravi¹, R. Tajarloo²

1. PhD student, Alborz Campus, Tehran University (Corresponding Author)
2. Law and Political Science Faculty, Tehran University

Received: 2022/06/23

Accepted: 2023/02/12

Abstract

The purpose of this study is to explain and analyze the international rules and regulations governing the sport of football from the perspective of international law. This study used the descriptive-analytical method and with library tools in the form of scanning sources and documents.

The theoretical findings indicated the effect of international non-governmental sports organizations on the behaviour and even domestic sports rights, reforming the decision-making process in the football sports institutions of the countries and considering the non-interference of the governments with political goals in the football matter.

The results showed that the changes that FIFA, as an international non-governmental sports organization, pursues in the structure and performance of national federations, are the result of the accepted internal rules of this international organization. It consists of the national football representatives of the countries, which are pursued in line with the general interests of sports over the world as it emphasizes the independence of sports organizations from governments and political affairs which it protects and helps the process of keeping sports "clean" and prevents its possible abuse. Although FIFA insists on changes in the shape and content of football with the support of internal rights and the use of domestic and global public tools, it does not show much stubbornness against government interference in some countries where football is run in an undemocratic manner; However, this is perhaps more because the political authorities of those countries do not directly or openly interfere with the professional and inherent independence of a non-governmental organization and approve its decisions.

Keywords: International Law, International Organizations, International Non-Governmental Organizations, Soccer, FIFA

-
1. Email: amir.referee@gmail.com
 2. Email: rtajarloo@ut.ac.ir

Extended Abstract

Background and Purpose

Considering the opportunities it creates, sports also have threats due to betting, embezzlement and administrative corruption, which may affect the future of this sport and its acceptance among members of society. Therefore, according to the above-mentioned discussions, paying special attention to this sport is one of the important topics in today's world for the fruitfulness of the field of international sports law, which has made tremendous progress around the world in recent years. At the same time, in the domestic dimension, due to the lack of understanding of the special status of sports, football has been abandoned. As Iranian football has a seemingly regular and stable structure from inside; But in reality, it has an extensive structural and executive disorder in different areas and different levels of management. Because, Iran's football managers and planners do not play a stimulating role in the direction of the prosperity and development of football in accordance with global plans, the elements and components of Iranian football are often negating and destroying each other and neutralizing the efforts made. Moreover, Iranian football managers, planners, and field executives have apparently ignored considering football as a healthy hobby, a professional sport, or basically an industry and ultimately a phenomenon that has all these capacities and functions, and human rights within itself. . In fact, Iran's sports and economic managers and planners did not want or could not have a clear and transparent image in their minds and beliefs of the capabilities, capacities and latent power of football in the economic, social, cultural, media, diplomatic and international areas. Therefore, in order to prevent the increasing backwardness of this sport in Iran, there should be a collective effort at different levels to speed up the process of movement within the country to solve what football is suffering from.

Material and Methods

The nature of the research subject required using the descriptive-analytical method. That is, it was tried to first describe and explain the discussed cases and then analyze and explain that in some cases the descriptive aspect prevails over other aspects. The method of collecting data was followed by referring to existing texts and collecting research gaps and reviewing them in the form of a library method. The information sources used included library sources (books, articles and documents and FIFA rules), which explained its theoretical and legal foundations through the review of books and articles in this field.

Findings

International law is a set of principles and rules that governments, that is, the main members of the international community, consider themselves to oblige to comply

with and implement in their relations with each other. In addition, international law includes rules that determine the formation and duties of international organizations and the relationships of these organizations with each other and with governments, as well as in some cases the rights and duties of individuals. The importance of sports for everyone in the world community has been proven, and when the topic of sports is considered from the point of view of cross-border organizations, it is important that sports are divided into two parts, universal and championship, both of which play a key role in access to mental health and world peace. Despite the importance of international rules and rights in the global arena and in collective programs that are the messenger of global life in the shadow of peace and security, including football sports programs, unfortunately, the existence of fundamental weaknesses in it has caused it to fail to achieve its predetermined goals. It means maintaining peace and security as well as achieving international cooperation. The causes of this weakness can be the lack of institutions such as legislation, executive and judiciary, the problem of reconciling international rules and domestic rules, refusing to implement international laws, and the reliance of these rights on customary rules, which are both insufficient and general. It is not in accordance with the needs of the day. In addition to the fact that playing soccer, due to the low cost of this sport at the non-professional level, entertains millions of people in the world community, it is also one of the most fun sports to promote the sense of unity, solidarity and intimacy between the players of the same team or even between the players of the same team and the opposing team. which today the world community suffers greatly from its lack, it is well manifested in the sport of football and can improve them.

References

1. Begzadeh, Ebrahim, (1374), the influence of non-governmental organizations in the formation and implementation of international rules, Legal Research Journal, vol. 15, July. (Persian)
2. Begzadeh, Ebrahim, (1379), Non-Governmental Organizations and International Law, Journal of Legal Research, Vol. 32, D. (Persian)
3. Fazio Dominica Day, (2018), Human Rights and International Society, International Studies Quarterly, Day, Spring, Volume 15, Number 4 (60 consecutive), pp. 31-41
4. Ghorbania, Nasser, (2008), Legal Personality of International Organizations http://www.servas.org/siexco/images/0/07/The_Swiss_Civil_Code_in_English.pdf <www.fifa.com :
5. Gilson, Eric T.(2006), Exploring the Court of Arbitration for Sport, Law Library Journal, , Vol. 98, No. 3.
6. Hashemi, Mohammad, (1384), Human Rights and Basic Freedoms, Mizan, Tehran, first edition. (Persian)

7. Kathirian, Keyvan; Ghazizadeh, Samieh, (2005), World Cup of Football book, Anise Nama, Tehran, first edition. (Persian)
8. Taghizadeh Ansari, Mostafa, (1380), Laws of International Organizations, Tehran, Qoms, first edition. (Persian)
9. The statutes and other important documents of FIFA can be accessed on the official website – <https://tisri.org/?id=۷mxzdozu>
10. Topend sports.com. 12 March 2011. Archived from the original on 4 January 2013. Retrieved 19 December 2012. Topend sports.com. 4 January 2013

تبیین اصول و مقررات حاکم بر ورزش فوتبال از دیدگاه حقوق بین‌الملل

امیر خسروی^۱، رضا طجرلو^۲

۱. دانشجوی دکترا، پردیس البرز دانشگاه تهران

۲. استادیار، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۱۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۰۲

چکیده

هدف این نوشتار، تبیین و تحلیل اصول و مقررات بین‌المللی حاکم بر ورزش فوتبال از دیدگاه حقوق بین‌الملل بود که از روش توصیفی-تحلیلی و با ابزار کتابخانه‌ای به شکل فیش‌برداری از منابع و اسناد استفاده شده است. یافته‌های نظری بیانگر این بود که می‌توان تأثیر سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی ورزشی بر رفتار و حتی حقوق ورزشی داخلی را نوعی اصلاح‌کردن فرایند تصمیم‌گیری در نهادهای ورزش فوتبال کشورها با نظر داشت عدم دخالت دولت‌ها با اهداف سیاسی در فوتبال دانست. براساس تحلیل یافته‌ها، تغییراتی که فیفا به‌عنوان یک سازمان غیردولتی بین‌المللی ورزشی در ساختار و عملکرد فدراسیون‌های ملی دنبال می‌کند، منتج از قواعد پذیرفته‌شده درون‌سازمانی این نهاد بین‌المللی متشکل از نماینده ملی فوتبال کشورها است که در راستای منافع عمومی ورزش در جهان دنبال می‌شود تا استقلال سازمان‌های ورزشی از دولت‌ها و امور سیاسی محفوظ بماند و به فرایند «پاک» ماندن ورزش و پیشگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی آن کمک کند. فیفا با پشتوانه حقوق درون‌سازمانی و کاربرد ابزار عمومی داخلی و جهانی بر تحولات شکلی و محتوایی فوتبال پافشاری می‌کند، ولی در برابر دخالت‌های دولتی در برخی کشورها که فوتبال به‌صورت غیردموکراتیک اداره می‌شود، سرسختی چندانی نشان نمی‌دهد؛ البته این امر شاید بیشتر ناشی از آن باشد که مقامات سیاسی آن کشورها به‌طور مستقیم یا آشکارا به دخالت‌هایی که ناقض استقلال حرفه‌ای و ذاتی یک سازمان غیردولتی باشد، اقدام نمی‌کنند و تصمیم‌های اتخاذشده آن را تأیید می‌کنند.

واژگان کلیدی: حقوق بین‌الملل، نهادهای بین‌الملل، نهادهای غیردولتی بین‌المللی، ورزش فوتبال، فیفا.

1. Email: amir.referee@gmail.com

2. Email: rtajarloo@ut.ac.ir

مقدمه

حقوق بشر به‌عنوان بیان‌کننده جریانی از نظم طبیعی، در راستای تقویت آزادی‌های اساسی نمود می‌یابد و اعمال حقوق بشر این نظم و آزادی را در برنامه‌های مختلف جمعی در سطح بین‌المللی و از جمله برنامه‌های ورزشی فوتبال منعکس می‌کند. حقوق ورزشی از ذات بین‌المللی برخوردار است و تمامی افراد، سازمان‌ها و نهادهای ورزشی با وجود فعالیت‌های ملی، هدف بین‌المللی را دنبال می‌کنند، ولی به‌علت تفاوت ساختارهای حقوقی در محافل و مجامع، هنوز تعریف جامعی از حقوق ورزشی جهانی در تمام حوزه‌ها و عناصر آن وجود ندارد. تنها حوادث با توجه به مجموعه‌ای اصول پذیرفته‌شده قانونی و براساس چارچوب سیستم‌های دولت‌ها بررسی می‌شوند و جامعه جهانی و حقوق بین‌الملل نیز از طریق برخی قواعد پذیرفته‌شده در نهادهای غیردولتی بین‌المللی هنوز نتوانسته است با تدابیر ضمانت‌آور برای فدراسیون‌های ورزشی، چارچوب متقن و الزام‌آور بین‌المللی را اجرا کند؛ چراکه برنامه‌های ورزشی در حوزه اقتدار حاکمیت دولت‌ها از یک سو و با اهداف جهانی و مقررات فراگیر انسانی در حوزه‌های مختلف حقوق بشر بین‌الملل از سوی دیگر، طراحی و اجرا می‌شود؛ از این رو، به‌موازات بحث‌های مختلف بین‌المللی، تحولات صورت‌گرفته در حقوق بین‌الملل، حساسیت دولت‌ها را درباره انجام فعالیت‌های فراملی در حوزه‌های مختلف از جمله برنامه‌های ورزشی تحت تأثیر قرار داده و اصل حاکمیت بیش‌ازپیش مدنظر قرار گرفته است. اصل حاکمیت در بدو امر حق صلاحیت انحصاری بر قلمرو کشور و افراد و اموال موجود در آن را به دولت اعطا کرده (جنبه ایجابی) و دیگران را از مداخله در امور داخلی منع می‌کند (جنبه سلبی). یکی از تجلیات اصل حاکمیت دولت‌ها، رضایت و تصمیم‌گیری در برنامه‌های فرامرزی ورزش فوتبال برای اشخاص و بنگاه‌های ورزشی است که در قلمرو آن‌ها فعالیت می‌کنند (زمانی، ۲۰۰۲، ۲۱). در تبیین این اصل اظهار شده است که حاکمیت یعنی قدرت اداره مملکت در داخل که متضمن اصل استقلال است و استقلال نیز به معنی نفوذنداشتن قدرت خارجی و عدم دخالت او در امور داخلی است.

حقوق دانان معتقدند که حاکمیت دولت‌ها از رهگذر مقررات بین‌المللی^۱ و از جمله مقررات حاکم بر برنامه‌های ورزش فوتبال محدود می‌شود و دیگر نمی‌توان حاکمیت مطلق را در معنای گذشته برای دولت‌ها به‌منظور کاربرد قوانین ورزش فوتبال در نظر گرفت. در عین حال، حاکمیت در برنامه‌ها و قوانین ورزشی هر چه باشد و محدوده آن هر اندازه باشد، اصلی دیگر را در بر دارد که آن، عدم مداخله

۱. منشور سازمان ملل متحد ماده ۲ بند ۴ دولت‌ها را از هرگونه تهدید و به‌کارگیری زور علیه قلمرو دیگر کشورها بر حذر داشته است. موضوع مداخله ممنوع از اموری است که اصل حاکمیت دول اجازه می‌دهد تا آزادانه درباره آن تصمیم بگیرد.

کشورها در امور داخلی کشوری دیگر در این حوزه است؛ زیرا دلایل ممنوع بودن مداخله در امور خارجی یا داخلی کشورها ریشه عرفی داشته و در حقوق بین‌الملل یک اصل شناخته شده است که براساس احترام به حاکمیت سرزمینی دولت‌هاست؛ از این رو، انتخاب نظام سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و تعیین روابط خارجی و مواردی نظیر آن از جمله نتایج حاصل از اصل حاکمیت دولت‌ها در تعیین سرنوشت خود است (کدخدایی، ۲۰۰۰). در این سیر تحولات حقوقی مباحث تقنینی برنامه‌های ورزشی به‌خصوص ورزش فوتبال از دامنه گسترده‌ای برخوردار است؛ زیرا فوتبال محبوب‌ترین ورزش تیمی در جهان است که میلیون‌ها نفر در سراسر دنیا آن را تماشا و دنبال می‌کنند^۱. اهمیت این ورزش به لحاظ سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و... سبب شده است تا ورزش و تربیت بدنی به‌سرعت در راه پیشرفت و تحول گام بردارد و روزه‌روز چهره علمی بیشتری به خود بگیرد. در این بین، اندیشمندان حقوق نیز این اهمیت را درک کرده‌اند و با تأسیس رشته «حقوق ورزشی» در کنار سایر علوم راه‌یافته به ورزش، قلمرو عام حقوق را توسعه داده‌اند و قواعد آن را در ورزش پیاده کرده‌اند. از این رهگذر، آن‌ها در تنظیم روابط فعالان ورزش سعی دارند.

با وجود این، جامعه بین‌المللی به اندازه کافی برای حل مشکل اساسی آزادی‌های اساسی، اعمال حقوق شهروندی، نظم و آزادی‌ها و حمایت از حقوق انسان‌ها در برخی جوامع و برنامه‌ای مرتبط با اجتماعات انسانی و برنامه‌های ورزشی که بر حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تأثیرگذار است، نتوانسته کارکرد چشمگیری داشته باشد. در این مسیر، سازمان ملل متحد هنوز نتوانسته است در پایه‌گذاری اساسی متقن و ملهم از هرگونه تلاش برای ترویج امنیت، ثبات و رفاه با احترام کامل به کرامت انسانی و حقوق بشر برخوردار باشد؛ این در حالی است که شورای حقوق بشر یکی از ارکان مجمع عمومی سازمان ملل و مهم‌ترین ارکان بین‌المللی در زمینه دفاع از حقوق بشر محسوب می‌شود که هدف آن ارتقا و حمایت از حقوق بشر در تمام کشورها است (انصاری، ۲۰۰۸، ۱۲۰)؛ بنابراین می‌توان گفت، ممکن است حمایت از برنامه‌های ورزشی به‌خصوص ورزش فوتبال در راستای حقوق بشر که منعکس‌کننده نظم طبیعی است، راه‌حلی به سمت سیاست‌های مؤثرتر با هدف مقابله با نقض آشکار قوانین بین‌المللی بشردوستانه، از جمله حقوق شهروندی فراهم کند (دومینیکا دی، ۲۰۱۹، ۳۱)؛ با این حال، اعضای سازمان ملل متحد قادر نیستند و همچنین به انجام اصلاحات و نوسازی سازمان و روش‌های آن در زمینه مقررات بین‌المللی و حمایت از حقوق انسانی در قوانین ملی در حوزه‌های مختلف صنعت ورزش فوتبال تمایل ندارند؛ به‌خصوص با وجود شورای امنیت که نمادی

1. Tepend sports.com

منسوخ از سیاست قدرت قرن گذشته است (دومینیکا دی، ۲۰۱۹، ۳۳). قدرت تصمیم‌گیری برای تأثیرگذاری شورای حقوق بشر باید افزایش یابد تا از این طریق ترویج استانداردهای حقوق بشر برای جلوگیری از تضعیف اعتبار سازمان ملل برای استواری مقررات حاکم بر بنگاه‌های ورزشی و هماهنگی اهداف انسان‌دوستانه استفاده شود.

از آنجا که هدف حقوق بشر پوشش‌دادن فعالیت‌های انسانی را نوید می‌دهد، ملاحظه ویژه‌ای باید به حقوق برخی اقشار جامعه از جمله زنان شود؛ چنانکه کنوانسیون منع تبعیض علیه زنان از دستاوردهای مهم در جهت اعتلای حقوق بشری زنان است که در پی توسعه انسانی، میزان حضور زنان و نحوه ایفای نقش آنان در عرصه‌های گوناگون در عصر جهانی شدن علایق و حقوق آن‌ها، حتی در محدوده قلمرو سرزمین خودشان با نظر داشت ملاحظات بین‌المللی است (حکیم‌زاده خوئی و همکاران، ۲۰۲۱، ۶۴)، اما این حقوق در بسیاری از کشورها برای قرن‌ها نادیده گرفته شده‌اند. در سال‌های اخیر، به‌ویژه بعد از تصویب کنوانسیون سازمان ملل متحد به‌منظور رفع همه شکل‌های تبعیض علیه زنان در سال ۱۹۷۹، اقدامات مهمی شکل گرفته است؛ باین‌حال، دلیل قانونی قوی‌تری برای همه این مراحل باید شکل گیرد که برای جامعه بین‌المللی ابزاری مؤثر و کارآمد را برای رسیدگی به موارد جدی تبعیض به‌خصوص در برنامه‌های ورزشی فوتبال تضمین کند و گام‌های مشخصی را به‌سوی شناخت واقعی نقش برابر زنان در تمام جوانب زندگی روزمره به‌خصوص اوقات فراغت و حضور در برنامه‌های ورزشی تبلیغ و برنامه‌ریزی کند (فازیو دومینیکا دی، ۲۰۱۹، ۳۵). اینجاست که می‌توان به توانمندی سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی حقوق بشری و مشارکت مستقیم و غیرمستقیم آن‌ها در شکل‌گیری قواعد بین‌المللی، نقش مؤثر آن‌ها در پویایی و اجرای قواعد حقوق بشر با تعامل مؤثر با سازمان‌های بین‌المللی جهانی و منطقه‌ای پی برد (اصلانی و همکاران، ۲۰۱۶)؛ چراکه پنج مقوله مختلف حقوق بنیادین بشر شامل ۱- حق حیات، ۲- حق آزادی، ۳- حقوق مشارکت سیاسی برابر، ۴- حقوق برخورداری از حمایت قانونی و ۵- حقوق برخورداری از خدمات بنیادین اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی حداقلی، حقوق بنیادین بشر را تشکیل می‌دهد که این سازمان‌ها در اجرای آن در سطح جهانی نقش دارند؛ از این‌رو اندیشمندان مختلف اجتماعی، حقوقی و سیاسی معتقدند که دولت‌ها در راستای حقوق بشر و با حمایت نهادهای دولتی و غیردولتی می‌توانند با تأمین آزادی بیان و اندیشه، دموکراسی و رفاه اجتماعی، حقوق بشر را در سراسر جهان کامل به بستری مناسب و قابل قبول برسانند. این‌ها اصول کلیدی است که الهام‌بخش اعلامیه جهانی حقوق بشر در سال ۱۹۴۸ بود. عمل بین‌المللی نشان

می‌دهد، درحالی‌که اهمیت حقوق بشر تقریباً در جهان به رسمیت شناخته شده است، درعمل اعمال حقوق به محدودیت‌های متعدد ختم می‌شود (فازیو دومینیکا دی، ۲۰۱۹، ۳۵).

ویژگی‌های اصلی برنامه‌های ورزشی ازجمله ورزش فوتبال و گسترش آن در سطح بین‌المللی موجب شده است تا روابط عناصر تشکیل‌دهنده آن مدنظر مقنن ملی و بین‌المللی و سازمان‌های وابسته قرار گیرد. در این راه هر نهاد دولتی و غیردولتی که درگیر ورزش است، باید خود را به‌عنوان بخشی از صنعت ورزشی ببیند و تلاش درخور توجهی در جهت ایجاد جاذبه برنامه‌های ورزشی کند؛ زیرا بزرگ‌ترین وظیفه در حوزه حقوق نشر شهروندی، حمایت از گذران اوقات فراغت شهروندان این است تا هرکس که دارای نقشی در این صنعت است، مجاب شود و کسانی را که برای موفقیت واقعی ورزش تلاش می‌کنند، گرد هم آورند تا بتوان در مسیر سرمایه‌گذاری و درآمدزایی از طریق تبیین قواعد حقوقی و ضمانت‌های اجرایی آن در برنامه‌های ورزشی موفقیت به دست آورد؛ زیرا امروزه طرح‌ها و برنامه‌های ورزشی از جایگاه والایی برخوردار است و کمتر موضوع ورزشی را می‌توان تصور کرد که بحث و بررسی نشده باشد؛ بااین‌حال، هنوز خیلی از قواعد حقوقی در حوزه ورزش فوتبال به‌صورت مقررات یکپارچه پذیرفته‌شده در سطوح فراملی و بین‌المللی پذیرفته نشده‌اند؛ چنانکه برنامه‌های ورزشی، حمایت‌های مختلف از برنامه‌های ورزشی و مسابقات در برخی جوامع جزو چالش‌هایی است که مرتفع نشده است؛ این در حالی است که مقررات و قوانین فوتبال سالانه توسط هیئت بین‌المللی فوتبال حفظ و به‌روز می‌شود^۱. همه کشورهایی که در توسعه این ورزش سهیم هستند، باید تابع قوانین و مقررات مصوب فیفا باشند^۲، ولی باید در مبانی بین‌المللی، قواعد آزادی مشارکت نهادهای مردمی و حق حاکمیت دولت‌ها مدنظر قرار گیرد؛ زیرا در برخی جوامع، بین حقوق و ورزش ارتباط شایسته‌ای برقرار نشده و بسیاری از مسائل ورزشی در معرض کاوش و بررسی حقوق‌دانان قرار نگرفته است؛ بنابراین بررسی دیدگاه حقوقی درباره اصول و مقررات بین‌المللی حاکم بر ورزش فوتبال از دیدگاه حقوق بین‌الملل، سیاست جریان آزاد اطلاعات، چالش‌های حقوقی در ابعاد داخلی و بین‌المللی، بررسی نظریه‌های حقوقی حاکم بر فضا و اقدامات متقابل دولت‌ها در این راستا مدنظر این پژوهش است.

۱. هیئت‌مدیره فوتبال متشکل از هشت عضو است که چهار عضو آن‌ها از فیفا و چهار عضو دیگر از انگلیس، اسکاتلند، ایرلند شمالی و ولز هستند.

۲. امروزه قوانین بازی فوتبال در قالب قانون اساسی و استراتژیک این شاخه ورزشی در ۱۷ ماده تعیین شده است.

با توجه به آنچه گفته شد، این نوشتار درصدد تبیین اصول و مقررات حاکم بر ورزش فوتبال از دیدگاه حقوق بین‌الملل است که با توجه به همه‌گیربودن ورزش فوتبال در جامعه جهانی و حتی در نظر گرفتن این ورزش به‌عنوان صنعتی مستقل در جهان، با توجه به میزان زیاد سرمایه‌گذاری و درآمدزایی در این ورزش و همچنین تأثیرات شگرفی که این ورزش در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، اخلاقی و حتی سیاسی می‌گذارد، ابعاد قوانین و مقررات بین‌المللی حاکم بر آن و نهادهای برنامه‌ریز آن بیش‌ازپیش آشکار شود؛ چراکه این رشته ورزشی با توجه به فرصت‌هایی که ایجاد می‌کند، به همان میزان به‌واسطه شرط‌بندی، اختلاس و فساد اداری تهدیداتی نیز دارد که ممکن است آینده این ورزش و مقبولیت آن را در بین آحاد جامعه تحت تأثیر قرار دهد؛ بنابراین با توجه به بحث‌های مذکور توجه ویژه به این ورزش یکی از مباحث مهم در دنیای امروز برای بارورشدن رشته حقوق بین‌الملل ورزش است که در دنیا در سال‌های اخیر پیشرفت شگرفی داشته است؛ این در حالی است که در بعد داخلی به‌دلیل بی‌نبردن به جایگاه ویژه ورزش، ورزش فوتبال مهجور واقع شده است؛ چنانکه فوتبال ایران از درون با ساختاری به‌ظاهر منظم و پایدار است، ولی در واقعیت دچار بی‌نظمی ساختاری و اجرایی گسترده در حوزه‌های مختلف و سطوح گوناگون مدیریتی است؛ زیرا مدیران و برنامه‌ریزان فوتبال ایران چندان در جهت شکوفایی و توسعه فوتبال مطابق با برنامه‌های جهانی نقش محرک ندارند و اجزای فوتبال ایران غالباً در حال نفی و تخریب یکدیگر و خنثی‌کردن تلاش‌های صورت‌گرفته هستند. همچنین مدیران، برنامه‌ریزان و مجریان میدانی ورزشی فوتبال ایران در اینکه فوتبال را سرگرمی سالم، ورزش حرفه‌ای، یا اساساً صنعت و درنهایت پدیده‌ای بدانند که از تمام این ظرفیت‌ها و کارکردها برخوردار است و در نهادهای بین‌المللی و حقوق بشر بین‌الملل جایگاه تقنینی و مدیریتی دارد، هنوز اتفاق نظر ندارند و بیشتر براساس ذهنیات و یافته‌های نه‌چندان علمی خود عمل می‌کنند؛ از این رو مدیران و برنامه‌ریزان ورزشی و اقتصادی ایران نخواستند یا نتوانسته‌اند در ذهن و باور خود تصویر روشن و شفافی از قابلیت‌ها، ظرفیت‌ها و قدرت نهفته فوتبال در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، رسانه‌ای، دیپلماتیک و بین‌المللی داشته باشند؛ بنابراین برای جلوگیری از عقب‌ماندگی روزافزون این فعالیت فراگیر از کشورهای صاحب‌نظر در این حوزه، باید بیش‌ازپیش در جهت تسریع روند حرکتی در داخل کشور از آنچه ورزش فوتبال رنج می‌برد، تلاشی همگانی در سطوح مختلف صورت گیرد.

روش پژوهش

ماهیت موضوع ایجاب کرد که از روش توصیفی-تحلیلی استفاده شود؛ یعنی سعی شد که ابتدا موارد بحث‌شده توصیف و تشریح و سپس در مواردی تحلیل و تبیین شود که در برخی موارد جنبه توصیفی بر دیگر جنبه‌ها غلبه دارد. روش گردآوری اطلاعات با مراجعه به متون موجود، جمع‌آوری فیش‌های تحقیق و نقد و بررسی آن‌ها به شکل روش کتابخانه‌ای دنبال شد. منابع اطلاعاتی به‌کاررفته، منابع کتابخانه‌ای (کتاب، مقاله‌ها و اسناد و قوانین فیفا) هستند که از طریق بازنگری کتب و مقالات در این زمینه به تبیین مبانی نظری و حقوقی آن پرداخته شده است.

مبانی مفهومی و نظری پژوهش

الف. مفاهیم کاربردی پژوهش

سازمان غیردولتی^۱: سازمان غیردولتی یک سازمان بین‌المللی خصوصی است که به‌مثابه راهکاری برای همکاری میان گروه‌های ملی خصوصی در امور بین‌المللی به‌ویژه در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، انسان‌دوستانه و فناوری است.^۲

مؤسسه حقوق بین‌الملل: انجمن‌های بین‌المللی شامل گروه‌هایی متشکل از افراد یا تجمع‌هایی هستند که آزادانه و به ابتکار خصوصی ایجاد می‌شوند و بدون قصد سودبری، فعالیت بین‌المللی با منفعت عمومی را خارج از هرگونه تعلقات صرفاً داخلی انجام می‌دهند (بیگزاده، ۲۰۰۰). وجه تمایز اصلی این سازمان‌ها از سازمان‌های بین‌الدولی آن است که به موجب معاهدات بین‌المللی عام به وجود نیامده‌اند و حاصل ابتکار اشخاص خصوصی هستند و ریشه آن‌ها را باید در اتحادیه‌های بین‌المللی خصوصی دانست که در قرن نوزدهم رشد یافتند و در اوایل قرن نوزدهم به تشکیل «اتحادیه انجمن‌های بین‌المللی»^۳ در ۱۹۰۷ منجر شد^۴ که شرط عضویت در این اتحادیه شامل دارا بودن یک ارگان دائمی، دربرگرفتن منافع همه کشورها و نه تنها منافع کشوری خاص و آزادی عضویت برای تمام کشورها و اشخاص بود (موسی‌زاده، ۲۰۰۱، ۲۱).

ب. مبانی نظری پژوهش

در ادامه به بحث و بررسی مبانی حقوقی ورزش فوتبال در مقررات بین‌المللی با نظر داشت صلاحیت نهادهای غیردولتی در این زمینه پرداخته شده است.

1. Nongovernmental Organization (NGO)
2. The International Relations Dictionary, No. 417
3. Union of International Associations
4. <http://www.uia.org/uia/profilen.php> 2007-02-18

جایگاه سازمان‌های غیردولتی در قواعد بین‌الملل: در قرن بیستم و به‌خصوص پس از جنگ دوم جهانی سازمان‌های غیردولتی اهمیت بیشتری یافتند. پیش از این، اصل ۲۴ میثاق جامعه ملل اشاره‌ای کلی به سازمان‌های غیردولتی داشت، اما بعداً شورای جامعه تصمیم گرفت سازمان‌های غیردولتی را از شمول این ماده خارج کند (بیگزاده، ۱۹۹۴). سپس در ماده ۷۱ منشور ملل متحد به‌طور مستقیم به نقش سازمان‌های غیردولتی اشاره شد^۱. توسعه سازمان‌های غیردولتی از نظر کمی و کیفی و حضور آن‌ها در حوزه‌های مختلف موجب شد بتوانند در مذاکرات ارکان مختلف ملل متحد مداخله کنند و این خود گویای آن است که ماده ۷۱ منشور ملل متحد که در ابتدا عنصر ناهمگن منشور به شمار می‌آمد، حدی وسیع پیدا کند و میان خلق‌ها و سازمان ملل رابطه‌ای مستقیم ایجاد کند تا همبستگی بین‌المللی مبنایی مستحکم‌تر بیاید (بیگزاده، ۱۹۹۴)؛ چنانکه در حال حاضر، قطعنامه ۳۱ مصوب ۲۵ ژوئیه ۱۹۹۶ شورا در کنار قطعنامه‌های ۲۸۸ مورخ ۲۷ فوریه ۱۹۵۰ و قطعنامه ۱۲۹۶ مورخ ۲۳ می ۱۹۶۸، به‌عنوان مبنای اصلی «روابط مشورتی میان سازمان ملل متحد و سازمان‌های غیردولتی» مدنظر است.

همچنین در تبیین ویژگی‌های لازم برای شناخت یک سازمان غیردولتی می‌توان به ساختار و هدف این سازمان‌ها براساس حقوق داخلی دولت‌ها و مشارکت آن‌ها اشاره کرد؛ چراکه شاید تعریف جهان‌شمولی برای آن‌ها صدق نکند، ولی نظر به پیش‌نویس‌های ۱۹۲۳ و ۱۹۵۰ مؤسسه حقوق بین‌الملل که تلاشی نافرجام برای تصویب کنوانسیون بین‌المللی بود، قطعنامه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۸ اکوسوک و نیز کنوانسیون ۱۹۸۶ استراسبورگ که مهم‌ترین سند الزام‌آور در این زمینه است و بخشی از «حقوق اروپایی» محسوب می‌شود، معیارهای تشخیص یک سازمان غیردولتی را می‌توان چنین برشمرد: ماهیت خصوصی، هدف عام‌المنفعه و عدم قصد سودبری و منفعت عمومی، ایجاد توسط مقررات داخلی یک کشور، فعالیت مؤثر در بیش از یک کشور، مقرر مشخص و سازمان و تشکیلات منظم.

۱. «شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند برای مشاوره با سازمان‌های غیردولتی که به امور داخلی در صلاحیت شورا اشتغال دارند، هرگونه تدابیر مناسب اتخاذ کند. این تدابیر ممکن است درباره سازمان‌های بین‌المللی و در صورت لزوم به سازمان‌های ملی پس از مشورت با (کشور) عضو ذی‌نفع ملل متحد تعمیم یابد.»

به‌رغم وجود نظریه‌های متعدد درباره شخصیت حقوقی سازمان‌های بین‌المللی (قربان‌نیا، ۲۰۰۸، ۲۵)،^۱ با توجه به پیشرفت‌های حاصل از رویه سازمان ملل، تلاش‌های عملی سازمان‌های غیردولتی و با الهام از نظریه مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری در قضیه خسارات واردشده به سازمان ملل متحد (۱۹۴۹) و با توجه به این نکته که اصل بنیادین در حقوق سازمان‌های بین‌المللی آن است که سازمان قبل از هر چیز براساس اعمالش تعریف می‌شود (ضیایی بیگدلی، ۲۰۰۱)، می‌توان چنین نتیجه گرفت که برای پذیرش یا رد شخصیت بین‌المللی سازمان‌های غیردولتی نیز باید به رویه کشورها مراجعه کرد و بررسی کرد که آیا کشورها یا دیگر تابعان حقوق بین‌الملل برای آن سازمان غیردولتی به‌خصوص شخصیت بین‌المللی قائل‌اند یا خیر. مؤسسه حقوق بین‌الملل، خود سازمانی غیردولتی است. به‌طور کلی می‌توان دو کارکرد عمده برای این سازمان‌ها در حقوق بین‌الملل تصور کرد: نخست تأثیر آن‌ها بر شکل‌گیری قواعد بین‌المللی که به بهترین مؤسسه حقوق بین‌الملل» و «کمیته بین‌المللی صلیب سرخ» که در دو شکل «همکاری» و «مشورت» قابل‌بررسی است؛ دوم تأثیر این سازمان‌ها بر اجرای قواعد بین‌المللی که به‌ویژه به‌عنوان «ناظر بر اجرای قواعد بین‌المللی» و بیشتر در عرصه «حقوق بشر» نمایان می‌شود و گاهی نیز ویژگی مردمی و بی‌طرفی این سازمان‌ها (مثل صلیب سرخ) ممکن است در موارد خاصی طبق معاهدات بین‌المللی، آن‌ها را در جایگاه اجراکننده قواعد بین‌المللی قرار دهد (بیگزاده، ۱۹۹۴).

همچنین می‌توان به نقش سازمان‌های غیردولتی در دیوان کیفری بین‌المللی اشاره کرد که طبق بند ۲ ماده ۱۵ اساسنامه رم، دادستان باید به اطلاعات دریافتی از سوی آن‌ها توجه کند. با وجود این، تاکنون ادعا نشده است که این سازمان‌ها می‌توانند بدون مشارکت و تصمیم دولت‌ها ایجادکننده هنجارهای حقوقی باشند (مقامی، ۲۰۰۹، ۳۲۵).

با نظر داشت موارد مذکور می‌توان گفت، تنظیم و تدوین قواعد و مقررات مرتبط با حقوق و تعهدات افراد، دولت‌ها و سازمان‌ها در زمینه طرح‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های ورزشی، مبنایی برای ورود حقوق به قلمرو ورزش است که تحت تأثیر یکدیگر قرار دارند. این پیوند در سطوح ملی، فراملی و بین‌المللی قابل‌بررسی و تحلیل‌شدنی است. در این میان، دولت‌ها در مقام بازیگران اصیل حقوق بین‌الملل و فرد در مقام غایت حقوق بین‌الملل، نقش‌های متفاوتی را ایفا می‌کنند که خود زمینه برخی چالش‌های جدی در حقوق بین‌الملل ورزشی را فراهم می‌کند (شهبازی، ۲۰۲۰). پیامد این امر، تنظیم و

۱. این نظریه اعلام می‌دارد، «شخصیت حقوقی بین‌المللی نه به لحاظ وجود نمایندگان دولت‌ها در یک سازمان، بلکه به‌خاطر برخی عملکردهای آن که در سطح بین‌المللی است، اعطا می‌شود» (ضیایی بیگدلی، ۲۰۰۲، ۲۶۶).

سازمان‌دهی قواعد و مقرراتی است که از خلال آن، تکالیف و حقوق افراد در قلمرو ملی و بین‌المللی حضور می‌یابد و در مراحل کارکرد حقوق ورزش، نقض تعهدات با پیامد لزوم جبران خسارت به همراه دارد؛ به طوری که اقدامات ذی‌ربط در قالب هنجارهای حقوقی، نظم و نسق در دنیای ورزش می‌گیرد. صلاحیت تقنینی سازمان‌های بین‌المللی: امروزه توسعه مفاهیمی چون حقوق بشر که ماهیتش فرازمانی، فرامکانی و فراشرایطی و مبتنی بر کرامت ذاتی انسان است، مرزهای تصنعی میان حقوق ملی، فراملی و بین‌المللی را درنور دیده است؛ به گونه‌ای که حقوق ورزشی با تأکید بر نقش ورزش در توسعه پایدار جوامع بشری، از طریق توانمندسازی فرد و ناگزیر، تعمیق روابط بین‌المللی دولت از طریق مشارکت در روندهای ورزشی، به آهستگی به وحدت و انسجام هنجارهای ورزشی ماورای مرزهای ملی می‌پردازد؛ به این ترتیب، لازم است همه امور مرتبط با فعالیت‌های ورزشی در قالبی حقوقی مدون و منظم شوند (شهبازی، ۲۰۲۰) که این امر مهم در چارچوب مقررات بین‌المللی و از طریق تلاش سازمان‌های بین‌المللی همراه با صلاحیت داخلی و بین‌المللی صورت می‌گیرد.

سازمان‌های بین‌المللی دارای نوعی از صلاحیت تقنینی داخلی و بین‌المللی با عنوان «حقوق سازمان‌های بین‌المللی» هستند که با انعقاد معاهدات میان دولت‌ها شکل می‌دهند و سپس براساس معاهدات پذیرفته‌شده مؤسس خود از صلاحیت تقنینی در دو حوزه درون‌سازمانی (صلاحیت داخلی) و برون‌سازمانی (بین‌المللی) برخوردارند؛ بنابراین این نهادها قادر به تنظیم مقررات داخلی و تصویب و اجرای قواعد بین‌المللی در حوزه خویش هستند. آن‌ها در صلاحیت داخلی مقررات، شباهت زیادی با حقوق داخلی مجامع پارلمانی دارند (تقی‌زاده انصاری، ۲۰۰۱، ۹۸)، اما صلاحیت خارجی (بین‌المللی) سازمان بین‌المللی، تعهدات و تکالیفی برعهده کشورهای عضو (و گاه غیرعضو) می‌گذارد و از این طریق ایجاد حقوق بین‌الملل را به ظهور می‌رساند (تقی‌زاده انصاری، ۲۰۰۱، ۱۰۱) که در این زمینه می‌توان به مواد ۲۵ و ۴۱ منشور ملل متحد اشاره کرد.^۱

گاهی نیز برخی سازمان‌ها، تصمیم‌های فنی در حوزه صلاحیت خود اتخاذ می‌کنند که به دلیل اهمیت، آن تصمیم‌ها از سوی دولت‌های عضو و حتی غیرعضو رعایت می‌شود (انصاری، ۲۰۰۱، ۹۵). این مدل

۱. در این مورد، نظر مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری در قضیه ۲۱ ژوئن ۱۹۷۱ نامیبیا جالب توجه است. دیوان پساز تحلیل ماده ۲۵ می‌نویسد: «وقتی شورای امنیت، طبق ماده ۲۵ منشور تصمیمی گرفت؛ دولت‌های عضو به‌ویژه اعضای شورای امنیت که علیه این تصمیم رأی داده و اعضای دیگر سازمان ملل متحد که در شورا نیستند، باید خود را با تصمیم گرفته‌شده وفق دهند. عدم پذیرش آن منجر به محروم کردن این رکن اصلی (شورای امنیت) در انجام وظایف و صلاحیت‌هایی که از منشور می‌گیرد، می‌شود.» (تقی‌زاده انصاری، ۲۰۰۱، ۱۰۳-۱۰۴).

درباره سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی نیز صادق است و همین مدل صلاحیت‌های این سازمان‌ها را قابل‌پذیرش می‌کند. ازجمله این نوع سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی، فدراسیون بین‌المللی فوتبال است که با عنوان اختصاری «فیفا» نام‌گذاری شده است. برخی نیز معتقدند، با توجه به ماده ۷۱ منشور و قواعد آرمانی موجود، این سازمان‌ها در جهت داشتن شخصیت حقوقی بین‌المللی گام برمی‌دارند، اما حداقل آن است که توانسته‌اند به موجب مقررات داخلی از شخصیت حقوقی برخوردار شوند (انصاری، ۲۰۰۱، ۹۵).

حتی اگر بپذیریم تابع و موضوع حقوق بین‌الملل بودن صرفاً به معنای داشتن حقوق و وظایف یک نهاد در حقوق بین‌الملل است (فورلانوس^۱، ۱۹۸۴)، آنگاه باید برای برخی سازمان‌های غیردولتی مانند همه فدراسیون‌های ورزشی جهانی با توجه به کنوانسیون بین‌المللی علیه آپارتاید در ورزش، صلیب سرخ جهانی، عطف به کنوانسیون‌های حقوق بشر دوستانه ژنو و نیز سازمان‌های غیردولتی در روابط میان اعضای کنوانسیون ۱۹۸۶ استراسبورگ که با ابتکار شورای اروپا تصویب شد (www.uia.org)، شخصیت بین‌المللی قائل شد؛ زیرا موضوع برخی کنوانسیون‌های بین‌المللی بوده‌اند؛ چنانکه پیش‌نویس کنوانسیون مربوط به «وضعیت حقوقی انجمن‌های بین‌المللی» درباره شخصیت حقوقی سازمان‌های غیردولتی سکوت اختیار کرد، ولی در ماده ۷ مطلبی بیان کرد که بیانگر شخصیت حقوقی این سازمان‌هاست. این ماده مقرر می‌دارد: «سازمان غیردولتی می‌تواند از تصمیم هر یک از متعهدین که با استناد به مقررات مربوط به نظم عمومی داخلی از اعطای شخصی حقوقی به آن سازمان خودداری کرده است، به دیوان بین‌المللی دادگستری شکایت کند.» بدیهی است، اعطای این حق به سازمان‌های غیردولتی به معنای شناخت شخصیت حقوقی بین‌المللی آن‌هاست که قادر می‌شوند تصمیم‌های خود را در امور بین‌المللی ورزش با ضمانت‌های اجرا دنبال کنند.

جایگاه ورزش فوتبال در قواعد بین‌المللی: حقوق بین‌الملل مجموعه اصول و قواعدی است که دولت‌ها یعنی اعضای اصلی جامعه بین‌الملل، خود را به رعایت آن‌ها ملزم می‌دانند و در روابط با یکدیگر اجرا می‌کنند. علاوه بر این، حقوق بین‌الملل شامل قواعدی است که طرز تشکیل و وظایف سازمان‌های بین‌المللی و روابط این سازمان‌ها را با یکدیگر و با دولت‌ها و همچنین در بعضی موارد حقوق و تکالیف افراد را تعیین می‌کند (صفدری، ۲۰۱۶، ج ۱، ۱۳۱۵).

همان‌طور که اشاره شد، اهمیت ورزش برای همگان در جامعه جهانی اثبات شده است و هنگامی که به موضوع ورزش از دیدگاه سازمانی فرامرزی توجه می‌شود، این نکته اهمیت دارد که ورزش به دو

1. Fourlanos

بخش همگانی و قهرمانی تقسیم می‌شود که هر دوی این موارد نقش کلیدی در دسترسی به سلامت روان و صلح جهانی بازی می‌کنند؛ زیرا حقوق بین‌الملل دارای خصوصیتی است که آن را از سایر حقوق متمایز می‌کند. با وجود اهمیتی که این قواعد و حقوق در عرصه جهانی و در برنامه‌های جمعی که پیام‌آور زندگی جهانی در سایه صلح و امنیت از جمله برنامه‌های ورزش فوتبال باید داشته باشد، متأسفانه وجود ضعف‌های بنیادین در آن سبب شده است که نتواند اهداف از پیش تعیین شده خود، یعنی حفظ صلح و امنیت و همچنین همکاری‌های بین‌المللی را محقق کند. علل این ضعف را می‌توان نبود نهادهایی به‌عنوان قانون‌گذاری، اجرایی و قضایی، مشکل سازش قواعد بین‌المللی و قواعد داخلی به دلیل استناد به حاکمیت ملی و سرباززدن از انجام قوانین بین‌المللی، متکی بودن این حقوق به قواعد عرفی که هم نارسا و کلی است و هم منطبق با نیاز روز نیست و مواردی از این قبیل در مقررات حاکم بر ورزش فوتبال دانست.

علاوه بر اینکه بازی کردن ورزش فوتبال با توجه به کم‌هزینه بودن این ورزش در سطح غیرحرفه‌ای باعث سرگرمی میلیون‌ها نفر در جامعه جهانی می‌شود، یکی از مفرح‌ترین ورزش‌ها برای ارتقای حس یکپارچگی، یکدلی و صمیمیت بین بازیکنان یک تیم و حتی بین بازیکنان یک تیم و تیم حریف نیز است. چیزی که امروزه جامعه جهانی به شدت از فقدان آن رنج می‌برد، در ورزش فوتبال به خوبی نمود پیدا می‌کند و می‌تواند باعث بهبود آن‌ها شود.

تنظیم روابط بین‌الملل صرفاً توسط قواعد حقوق بین‌الملل صورت نمی‌گیرد، بلکه در برخی موارد قواعد حقوق داخلی نیز در تنظیم آن سهیم‌اند؛ به این ترتیب، درک و کشف موضع حقوقی دولت‌ها درباره موضوعات بین‌المللی از طریق مطالعه حقوق داخلی آن‌ها میسر خواهد بود؛ از این رو اغلب اتفاق می‌افتد که در خلال صدور رأی درباره یک دعوا در برابر یک دادگاه بین‌المللی، دادگاه احساس می‌کند که لازم است بخش‌های ذی‌ربط قوانین داخلی را مطالعه کند. در واقع، مواردی پیش آمده است که حل موضوعات مهم، مستلزم تفسیر قوانین داخلی بوده و قواعد حقوق بین‌الملل به معنای اکید آن موضوعیت نداشته است؛ باین حال، قوانین داخلی مغایر با مقررات بین‌المللی را نمی‌توان پذیرفت. همچنین سکوت قانون اساسی را نمی‌توان مستمسکی برای گریز از تعهدات بین‌المللی قرارداد (موسی‌زاده، ۲۰۲۱، ج ۱، ۲۹).

به این ترتیب، حقوق و مقررات داخلی در حوزه ورزش فوتبال در عرصه بین‌المللی به لحاظ تقابل نظریه‌های داخلی و بین‌المللی در برخی ابعاد دارای اهمیت ویژه است؛ البته دایره تأثیر این مقررات در حقوق بین‌الملل به موارد مذکور محدود نمی‌شود و با کشف موضوعات و مسائل جدید، این دایره

گستره‌تر خواهد شد؛ از این رو، حضور گسترده سازمان‌های غیردولتی در فعالیتهای گوناگون بین‌المللی سبب بروز برخوردهای اجتناب‌ناپذیر میان منافع آن‌ها و دولت‌ها شده است. از این منظر، تصمیم‌های فیفا در تعلیق و اخراج برخی فدراسیون‌های عضو، گاه به دخالت فیفا در این کشورها تعبیر شده است (مقامی، ۲۰۰۹، ۳۲۶)؛ چنانکه برخورد و تقابل فیفا با فدراسیون فوتبال ایران در سال ۱۳۸۵ نمونه بارزی از عدم تعامل تعهدات دولت و قوانین داخلی با نهادهای بین‌المللی است.^۱

در این زمینه آنچه درخور ذکر است، در دو سوی رفتار فیفا می‌توان ارزیابی کرد: یکی اینکه قصد فیفا به‌عنوان یک نهاد بین‌المللی غیردولتی، عدم مداخله دولت‌ها در فوتبال است و بر این رویه تأکید دارد و نه دخالت فیفا در دولت‌ها و حاکمیت آن‌ها. از طرفی هدف فیفا، اصلاح رویه مداخله‌جویانه نهادهای دولتی و درنهایت نظام حکومتی و دولتی در جریان برنامه‌ها و تصمیم‌های نهادهای ورزشی از جمله فدراسیون فوتبال است که با استفاده از ابزار افکار عمومی و در اختیار گرفتن جریان تصمیم‌گیری، وضعیت سازمان غیردولتی مربوط که دخالت‌های دولتی را در امور داخلی‌اش برنمی‌تابد، براساس قواعد خود به حالت عادی بازگرداند. این رفتار و رویه را نه می‌توان به دور از فعل مداخله‌جویانه یا حرکت سیاسی و نه یک قانون‌گذاری بین‌المللی نامید؛ اگرچه نشان از توانایی سازمان‌دهی سازمان‌های غیردولتی و قدرت هماهنگ کردن قوانین در سطح جهان دارد.

با توجه به آنچه گفته شد و با نظر داشت جایگاه ورزش فوتبال در قواعد بین‌المللی، این نکته درخور تأمل است که بسیاری از حقوق‌دانان برتری حقوق بین‌الملل بر حقوق داخلی کشورها را یک اصل مسلم و بدیهی شمرده‌اند. همچنین برخی عهدنامه‌ها و کنوانسیون‌ها مؤیداتی در این زمینه ذکر کرده‌اند. در حال حاضر، اولویت حقوق بین‌الملل نه‌تنها موردقبول اغلب علما و حقوق‌دانان کشورهای مختلف است؛ بلکه رویه قضایی بین‌المللی و طرز عمل دولت‌ها در اجرای مقررات حقوق بین‌الملل این اولویت را مسلم می‌کند؛ به همین دلیل است که نه‌تنها اصل تقدم حقوق بین‌المللی را در عمل رعایت می‌کنند، بلکه پاره‌ای از آن‌ها اصل تقدم حقوق بین‌الملل بر حقوق داخلی را به‌طور رسمی پذیرفته‌اند و در قوانین خود به‌صراحت آن را قید کرده‌اند. برخی از این کشورها عبارت‌اند از: ممالک متحده

۱. در سال ۱۳۸۵، فیفا با تعلیق فوتبال ایران خواستار اصلاح اساسنامه فدراسیون فوتبال ایران شد که البته با قوانین داخلی ایران منطبق بود، اما با استانداردهای فیفا مغایر بود؛ زیرا دخالت دولت در فوتبال را تجویز می‌کرد و نمونه بارز آن اخراج رئیس فدراسیون فوتبال توسط معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان تربیت‌بدنی بود. پیامدهای مختلف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی این تعلیق سبب شد تا دولت ایران شرایط فیفا را بپذیرد و اصلاح اساسنامه را در دستور کار خود قرار دهد.

آمریکای شمالی در قانون اساسی سال ۱۷۸۷، ایتالیا در قانون اساسی سال ۱۹۴۸، جمهوری فدرال آلمان در قانون اساسی سال ۱۹۴۹ و فرانسه در سال ۱۹۵۸ (صفدری، ۲۰۱۶، ج اول، ۱۵۱).

پذیرش اصل تقدم حقوق بین‌الملل بر حقوق داخلی در برنامه‌های ورزشی، رویکردی را ایجاد می‌کند که حاکمیت بلامنازع دولت‌ها را تقلیل می‌دهد و تصمیم‌گیری در حوزه‌های مختلف ورزش فوتبال همسو با قواعد بین‌الملل و نهادهای غیردولتی بین‌المللی از یک سو و مقررات داخلی و ملی از سوی دیگر قرار می‌گیرد. در این فرایند، هنگامی که سخن از ورزش فوتبال به صورت حرفه‌ای می‌شود، به معنی سخن از نظام بسیار گسترده و پیچیده‌ای می‌شود که بحث‌های مختلفی را از حقوق بازیکنان در رده پایه^۱ تا حقوق بازیکنان و توجه به مقوله فوتبال برای پیشکسوتان، فوتبال بانوان و آقایان، فوتبال بازیکنان غیرحرفه‌ای و حرفه‌ای و ده‌ها موضوعات دیگر سخن به میان می‌آید؛ بنابراین با توجه به گستردگی روزافزون این ورزش در جامعه جهانی، توجه به ساختار و چارچوب حاکمیتی این ورزش به منظور بررسی هر چه دقیق‌تر اصول و قواعد بین‌المللی حاکم بر فوتبال بیش از گذشته احساس می‌شود. واکاوی این مقوله همراه با جزئیات و تلاش برای بهبود آن‌ها نه تنها باعث بهتر شدن جایگاه این ورزش در جهان می‌شود، بلکه با وضع قوانین و اصول حاکمیتی جدید می‌تواند بیش از پیش به ایجاد همبستگی اجتماعی و احقاق حقوق تضییع شده افراد مختلف درگیر در این موضوع نیز پرداخت. فوتبال در مقایسه با سایر ورزش‌ها از قوانین و اصول بین‌المللی مختلفی سود می‌برد که تمرکز بر آن‌ها و آشنایی هرچه بیشتر با این اصول می‌تواند در آینده ابزاری برای حکومت‌ها شود تا با مطالعه بهتر این ابزار بتوانند در جهت نزدیک‌تر شدن و ایجاد صلح جهانی با پرداختن به این امور در سطح کلان جهانی بپردازند.

اهمیت توجه به ورزش و تحرکات جسمانی نه تنها از لحاظ پزشکی تأیید علمی شده است، بلکه در حقوق بین‌الملل بشر نیز به این موضوع توجه ویژه‌ای شده است و نمود این توجه را می‌توان در ماده ۲۴ اعلامیه جهانی حقوق بشر دانست که بیان می‌کند «هرکس حق استراحت و فراغت و تفریح دارد» و امروزه حق بر ورزش به نوعی زیرمجموعه حق بر سرگرمی^۲ قرار می‌گیرد. همچنین بند ۱ ماده ۱۲ میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به صراحت بیان می‌کند «کشورهای در این میثاق حق هرکس را به تمتع از بهترین حال سلامت جسمی و روحی ممکن الحصول به رسمیت می‌شناسند.» با توجه به مطالعات، ورزش و اوقات فراغت از بارزترین نمونه‌های حق بر سلامت افراد

1. Grassroots
2. Entertainment Right

شناخته می‌شود و سلامت روحی به همان میزان که سلامت جسمی مؤثر است، نقش اساسی در تأمین سلامت افراد دارد. علاوه بر این، سازمان ملل متحد از سال ۱۹۹۳ به صورت جدی و با بررسی اوضاع و احوال مختلف توجه ویژه‌ای به بحث ورزش کرده است؛ به طوری که در اعلامیه هزاره سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۰ که طبق قطعنامه ۲/۵۵ مجمع عمومی تصویب شد، به مقوله ورزش به عنوان ابزاری در جهت بهبود و توسعه صلح و انسان نگرسته شده است.

همچنین مجمع عمومی و شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد در قطعنامه‌های مختلفی به اهمیت ورزش در گسترش صلح، آموزش، رفع تبعیض و سایر ارزش‌های انسانی اشاره کرده است که آخرین قطعنامه مجمع عمومی /RES/۷۱۸/۱۶ مصوب ۱۶ دسامبر ۲۰۱۶ از آخرین اقدامات صورت گرفته در این زمینه است.

حاکمیت دولت‌ها و سازمان‌های غیردولتی ورزشی: فدراسیون‌های ورزشی مانند هر سازمان غیردولتی دیگر طبق قوانین داخلی یک کشور تشکیل می‌شوند و این قوانین ملی بر آن‌ها اثر می‌گذارد؛ مثلاً فیفا براساس ماده ۶۰ قانون مدنی سوئیس تشکیل شده و در آن کشور ثبت شده است؛ بنابراین باید قوانین مربوط به دولت محل تأسیس را رعایت کنند. اصل ۲۶ قانون اساسی^۱، «آیین‌نامه اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیر تجاری» (۱۹۵۸) و «آیین‌نامه اجرایی تأسیس و فعالیت سازمان‌های غیردولتی» (۲۰۰۵) در ایران و قانون اول ژوئیه ۱۹۰۱ فرانسه از جمله قوانین ملی موجود حاکم بر سازمان‌های غیردولتی هستند (www.hoquouq.com).

قوانین داخلی یک کشور ممکن است محدودیت‌هایی برای فعالیت سازمان‌های غیردولتی ایجاد کند؛ به عنوان مثال، در ایران، دولت لایحه فعالیت سازمان‌های خیریه بین‌المللی غیردولتی در کشور را در سال ۱۳۸۳ به مجلس ارائه کرد که کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، گستره حقوقی این لایحه را از «سازمان‌های خیریه بین‌المللی غیردولتی فعال در امور مهاجران، پناهندگان و آوارگان» به همه سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی» گسترش داد. در صورت تصویب این لایحه صدور اجازه و خاتمه فعالیت سازمان‌های مزبور به عهده کمیسیون متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های کشور، امور خارجه و اطلاعات خواهد بود^۲؛ به این ترتیب، فعالیت یا تأسیس این سازمان‌ها تحت تأثیر اقتدار دولت

۱. «... جمعیت‌ها ... آزادند؛ مشروط به اینکه اصول استقلال، آزادی، وحدت ملی، موازین اسلامی و اساس جمهوری اسلامی را نقض نکنند. هیچ‌کس را نمی‌توان از شرکت در آن‌ها منع کرد یا به شرکت در یکی از آن‌ها مجبور ساخت.»
۲. گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی درباره لایحه نحوه فعالیت سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی در کشور، مجلس شورای اسلامی، دوره هفتم، سال اول، شماره چاپ ۲۱۶، شماره دفتر ثبت ۱۷۷، تاریخ چاپ ۱۳۸۳/۵/۱۲

قرار می‌گیرد. هم‌اکنون نحوه فعالیت این سازمان‌ها براساس ماده ۲۹ آیین‌نامه اجرایی تأسیس و فعالیت سازمان‌های غیردولتی^۱ تنظیم می‌شود. تصویب یا وجود چنین قوانینی در کشورهای دیگر نیز ممکن است این سازمان‌ها را محدود کند. این قوانین هنگام فعالیت‌های سازمان باید رعایت شوند (مقامی، ۲۰۰۹، ۳۳۹).

انعقاد یک معاهده بین‌المللی می‌تواند تکالیفی حتی برای فدراسیون‌های ورزشی (به‌رغم غیردولتی بودنشان) ایجاد کند و بر روابط ورزشی اثر بگذارد. کنوانسیون بین‌المللی علیه آپارتاید در ورزش که سال ۱۹۸۵ تصویب شد و هدف از آن انزوای دولت آپارتایدی وقت آفریقای جنوبی در مجامع ورزشی بین‌المللی بر کنوانسیون ۱۹۷۳ بود، تنها نمونه موجود از این معاهدات است. درحقیقت، این معاهده، خود نظام کیفری بین‌المللی علیه دولت‌های آپارتایدی است و هرگونه کمک مالی یا غیرمالی به ارگان‌های ورزشی، تیم‌ها و ورزشکاران نماینده کشورهایی را که سیاست آپارتاید در آن‌ها اعمال می‌شود، ممنوع اعلام می‌کند (ماده ۵). بند الف جزء ۳ ماده ۱۰ نیز متضمن «اخراج آفریقای جنوبی از همه فدراسیون‌های ورزشی» است.^۲

نکته دیگر آنکه به نظر می‌رسد، به لحاظ اهمیت روابط ورزشی نزد افکار عمومی و ملت‌ها به تحریم ورزشی یک کشور وفق تفسیر موسع شورای امنیت از فصل هفتم منشور ملل متحد، به‌ویژه ماده ۴۱ نیز (به‌تنهایی یا در کنار دیگر تحریم‌ها) بینجامد. با این نظر داشت است که ایجاد محدودیت‌هایی از نظر سفرهای خارجی و صدور روادید برای بعضی یا همه اتباع یک کشور ذیل عنوان تحریم، موجب محدودیت تیم‌های ورزشی یا عدم شرکت آن‌ها در مسابقاتی شود که توسط فدراسیون‌های بین‌المللی غیرقابل‌اعمال نمی‌نماید.

۱. «صدور مجوز فعالیت سازمان‌های غیردولتی خارجی و بین‌المللی در ایران و نظارت بر آن‌ها به عهده هیئتی متشکل از نماینده وزارت امور خارجه، نماینده وزارت کشور، نماینده وزارت اطلاعات و نماینده وزارتخانه یا سازمان دولتی مرتبط با موضوع فعالیت سازمان غیردولتی خارجی یا بین‌المللی خواهد بود. تبصره فعالیت سازمان‌های غیردولتی مذکور پس از اخذ مجوز، تابع مقررات این آیین‌نامه می‌باشد؛ البته با توجه به مواد ۱۷ و ۳۲ آیین‌نامه مزبور شامل سازمان‌های غیردولتی نمی‌شود که قانون خاصی درباره آن‌ها وجود دارد؛ بنابراین رابطه فدراسیون‌های ورزشی ایران و فدراسیون‌های مربوط بین‌المللی، طبق قانون سازمان تربیت بدنی، قانون اساسنامه کمیته ملی المپیک و آیین‌نامه اساسنامه فدراسیون‌های ورزشی آماتوری تنظیم می‌شود.

۲. مطابق بند ۵ ماده ۱۰ معاهده، «مفاد ماده حاضر که به‌طور خاص مربوط به آفریقای جنوبی است، در صورت الغای نظام آپارتاید در آن کشور، دیگر اعمال نخواهد شد.»

اینجا نیز دولت‌ها (در چارچوب شورای امنیت) بر عملکرد فدراسیون‌های ورزشی تأثیر می‌گذارند. مطابق ماده یک اساسنامه فیفا، «فدراسیون بین‌المللی فوتبال»^۱ اتحادیه‌های ثبت‌شده در دفتر ثبت تجاری طبق ماده ۶۰ قانون مدنی فدرال سوئیس^۲ است. ماده ۲ اساسنامه اهداف فیفا را تبیین کرده است و هر اتحادیه فوتبال که مسئول برگزاری مسابقات فوتبال در یک کشور باشد، می‌تواند به‌عنوان یک اتحادیه ملی^۳ عضو فیفا شود (ماده ۱۰) که کنگره به‌عنوان مرجع عالی فیفا درباره الحاق، تعلیق یا اخراج آن‌ها تصمیم می‌گیرد (ماده ۹).

در صورتی که یک اتحادیه (فدراسیون) ملی تعهدات مندرج در ماده ۱۳ اساسنامه را انجام ندهد، مطابق مقررات ماده ۱۴ ممکن است توسط کنگره معلق شود. این تعهدات عمدتاً عبارت‌اند از: اقدام براساس اساسنامه و مقررات فیفا، شرکت در مسابقات، پرداخت حق عضویت، احترام به قوانین مسابقات و انجام کامل وظایف طبق اساسنامه و سایر مقررات. اعضا طبق ماده ۱۲ حقوقی هم دارند. در ماده ۶۰ اساسنامه، صلاحیت دادگاه دآوری ورزش پذیرفته شد: «بر طبق ماده ۵۹ و ۶۰ اساسنامه فیفا، هرگونه فرجام‌خواهی علیه احکام نهایی صادره توسط فیفا و یا کنفدراسیون باید در دادگاه

1. Fédération Internationale de Football Association (FIFA) de Football منظور از واژه Association Football (فرانسه) یا Association

در اساسنامه فیفا طبق تعاریف ارائه‌شده در اساسنامه، عبارت است از «مسابقه‌ای که زیر نظر فیفا برگزار می‌شود و طبق» قوانین بازی «سازمان‌دهی می‌شود».

۲. ماده ۶۰ قانون مدنی سوئیس در فصل دوم (با عنوان «انجمن‌ها») از بخش چهارم (با عنوان «حقوق مالکیت») است که مقرر می‌دارد: «انجمنی که یک موضوع سیاسی، مذهبی، علمی، هنری، خیریه، اجتماعی یا هر موضوعی به جز صنعت دارد، به محض اینکه آن‌ها قصدشان را برای داشتن یک شخصیت حقوقی با اساسنامه‌شان نشان دهند، وضعیت یک شخص

[حقوقی] را به دست می‌آورد. اساسنامه باید کتبی تنظیم شود و موضوع، سرمایه و ساختار انجمن را بیان نماید.»

http://www.servas.org/siexco/images/0/07/The_Swiss_Civil_Code_in_English.pdf
<www.fifa.com>:

اساسنامه و سایر اسناد مهم فیفا در پایگاه اینترنتی رسمی قابل‌دسترسی است.

۳. واژه Association در اساسنامه فیفا به معنای یک اتحادیه فوتبال است که فیفا آن را به رسمیت شناخته است و عضو فیفاست؛ مگر آنکه معنای متفاوتی براساس متن از آن برداشت شود. در این مقاله، این واژه را با عبارت‌های «اتحادیه ملی» یا «فدراسیون (ملی)» استفاده کرده‌ایم. اصطلاح «فدراسیون» در کشور ما بیشتر مصطلح است، اما در بسیاری از کشورها از کلمه «اتحادیه» استفاده می‌شود و هر دو به یک معنا عبارت است از سازمان فوتبال که نمایندگی ملی فوتبال یک کشور را در فیفا به عهده دارد.

بین‌المللی حکمیت ورزشی CAS که در شهر لوزان سوئیس قرار دارد، مورد رسیدگی واقع شود» (مقامی، ۲۰۰۹، ۳۴۰).

آثار و کارکردهای انعقاد یک معاهده بین‌المللی و شکل‌گیری نهادی بین‌المللی غیردولتی (فیفا) به ایجاد تکالیفی هم برای این نهاد و هم برای فدراسیون‌های ورزشی (به‌رغم غیردولتی‌بودنشان) منجر می‌شود که از اجرای تعهدات پذیرفته‌شده از سوی دولت‌ها گریزی نیست؛ از این‌رو درحقیقت با پذیرش شرایط فیفا از سوی دولت‌ها و ازجمله دولت ایران، این سازمان غیردولتی را قادر می‌سازد تا بدون آنکه ضمانت اجرایی بین‌المللی به معنای خاص کلمه یعنی تصمیم‌گیری برای دولت‌ها مثل آنچه شورای امنیت در اختیار دارد و بی‌آنکه مبانی حقوقی کافی برای دخالت در روند تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری دولت‌ها داشته باشد، با استفاده از ابزار افکار عمومی، خواسته‌های نسبتاً منطقی خود را محقق کند؛ بنابراین به‌طور صریح و حتمی نمی‌توان خواسته‌های فیفا را سیاسی تلقی کرد؛ زیرا این الگوی رفتاری از سازمان‌های بین‌المللی حقوق بشری همچون عفو بین‌الملل نیز دیده می‌شود که سعی دارند با اهمیت‌دادن به موارد نقض حقوق بشر و اطلاع‌رسانی درباره این موارد، نظر افکار عمومی را در داخل کشورها و حتی عرصه بین‌المللی جلب کنند؛ چنانکه گاه «گزارش تخلفات ارائه‌شده توسط نهادهای خاص و گزارش سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی و مؤسسات خصوصی» به یک منبع اطلاعاتی برای نهادهای رسمی بین‌الدولی تبدیل می‌شود (هاشمی، ۲۰۰۵، ۲۵۵).

فدراسیون‌های بین‌المللی ورزشی نیز به‌خوبی از اهمیت و جایگاه ورزش در افکار عمومی و توجه خاص سیاسیون به آن آگاهی دهند؛ بنابراین محرومیت ورزش یک کشور از رقابت‌های بین‌المللی و پیامدهای هزینه‌های سیاسی اجتناب‌ناپذیری خواهد داشت که آن‌ها از آن احتراز خواهند کرد؛ البته نمی‌توان مدعی شد که فیفا در این رویکرد خود، خواسته‌ای سیاسی به دولت ایران تحمیل کرده یا از موقعیتش سوءاستفاده کرده است؛ زیرا آنچه مطرح شد، بر مبنای مستندات اشاره‌شده از اساسنامه فیفا درباره

۱. برای مثال، این سازمان در ابتدای مطرح‌شدن اخراج ایران از جام جهانی به‌دلیل مسئله هسته‌ای، با چنین پیشنهادی قاطعانه برخورد کرد و پاسخ منفی داد.

۲. در ایران نیز دقیقاً همین رویه اجرا شد. فیفا خواسته‌های خود را که صد درصد مغایر با قوانین داخلی موجود ازجمله قانون مربوط به الحاق فدراسیون‌های ورزشی به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی و پیامدهایی چون تصویب اساسنامه فدراسیون‌ها بدون در نظر گرفتن معیارهای فدراسیون‌های بین‌المللی، در نظر گرفتن صلاحیت برای دیوان عدالت اداری در صورت شکایت از تصمیم‌های داخلی فدراسیون‌ها و... بود، به دولت ایران تحمیل کرد؛ زیرا مطمئن بود دولت حاضر نیست هزینه سیاسی تحریم فوتبال را بپردازد.

استقلال فدراسیون‌ها به‌عنوان سازمان‌های غیردولتی و عدم مراجعه باشگاه‌ها و بازیکنان به دادگاه‌های عمومی برای رسیدگی به مسائل ورزشی است و چیزی بیش از آن از دولت خواسته نشده است.

بحث و نتیجه‌گیری

تأثیر عملکرد سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی ورزشی بر رفتار و حتی حقوق داخلی کشورها و نهادهای غیردولتی ورزشی را می‌توان در گستره‌ای وسیع‌تر و در راستای حاکمیت و عدم دخالت در امور داخلی کشورها تبیین کرد. این سازمان‌ها با استفاده از اهرم افکار عمومی داخلی و جهانی به‌عنوان قوی‌ترین و مؤثرترین ابزار برای اعمال تصمیم‌های خود که در راستای قواعد پذیرفته‌شده از سوی کشورهای عضو است، استفاده می‌کنند. در این رویکرد، «فیفا» نیز به‌عنوان سازمان غیردولتی بین‌المللی ورزشی، توانسته است با کاربرد مهم‌ترین ابزار این سازمان که برخورداری از حمایت افکار عمومی است، اهداف خود را دنبال کند؛ چراکه بدون برخورداری از چنین پشتوانه‌ای، دولت‌ها همچنان این اقتدار حاکمیتی را دارند که از منافع و تصمیم‌های خود که بیشتر جنبه‌های سیاسی دارد دفاع کنند، اما هنگامی که خواست مشروع افکار عمومی در هم‌صدایی با سازمانی غیردولتی قرار می‌گیرد، دولت‌ها ناچار به عقب‌نشینی و پذیرش تصمیم‌های اصلاحی سازمان غیردولتی بین‌المللی ورزشی خواهند بود؛ بنابراین همان‌گونه که قوانین بازی مثل تعداد بازیکنان، خطاها و مجازات‌ها و... در همین سازمان تدوین شده و بر اساس قوانین پذیرفته‌شده آن اعمال می‌شود، نمی‌توان تصمیم‌های این نهاد را به‌عنوان دخالت در امور داخلی کشور پنداشت؛ زیرا رعایت استانداردهای ساختاری فیفا هیچ‌گونه شباهتی به «مداخله» ندارد؛ بلکه برعکس این دولت است که ممکن است با نقض این استانداردها در امور داخلی فدراسیون‌ها دخالت کند و در چنین وضعی باید برای بازگشت روند عادی تلاش کرد و این تلاش تنها از سوی نهادهای پیش‌گفته متصور و پذیرفته‌شدنی است؛ چراکه امروزه «جهانی‌شدن حقوق»، ایجاب می‌کند تا هنجارهای حقوقی «استقلال سازمان‌های غیردولتی» و «عدم مداخله دولت‌ها در سازمان‌های غیردولتی» همچون «فیفا» که به‌عنوان قواعد حقوقی شناسایی شده توسط این سازمان محسوب می‌شود، در راستای تحولات حقوقی در سطح بین‌الملل تلقی شود و کشورها پذیرا باشند تا این عملکرد و رویه موجود، سبب گسترش و تکثیر این هنجارها در سطح جهانی شود. درواقع، فیفا قوانین مجوزدهنده دخالت دولت در فوتبال را غیرعادلانه می‌داند و با ابزارهای خود با آن به مبارزه می‌پردازد؛ چنانکه قادر است از طریق استفاده از ضمانت اجرای مخصوص خود که همان استفاده از ابزار افکار عمومی است، بر تصمیم‌های اتخاذشده خود پافشاری کند.

نظر به آنچه گفته شد و با توجه به عملکرد ضعیف مدیریت فوتبال ایران در حوزه‌ها و سطوح مختلف، برای برون‌رفت از آنچه فوتبال ایران در رابطه با نظارت سازمان‌های غیردولتی (فیفا) که گاه موجب زیان و افول فوتبال ایران در سطوح ملی و بین‌المللی شده است، لازم است پیشنهادهایی به‌اختصار بیان شود:

-اصلاح تصویر ذهنی اهالی فوتبال (مدیران و برنامه‌ریزان فوتبال) از خودپنداری و خودمحوری و ترسیم تصویری شفاف، همه‌جانبه، مترقی و کاربردی مطابق با استانداردهای جهانی و قواعد پذیرفته‌شده سازمان‌های بین‌المللی برای برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه فوتبال ایران؛

-اهتمام مبتنی بر هم‌افزایی فرهیختگان و کارشناسان در حوزه‌های مختلف فوتبالی، اقتصادی، اجتماعی و رسانه‌ای در راستای تبیین حقوق فوتبال و همچنین ترویج ظرفیت‌های موجود و قابلیت‌های چندقطبی ورزش فوتبال همسو با قواعد بین‌المللی فوتبال؛

-اهتمام نهادها و سازمان‌های متولی حوزه‌های مختلف فوتبال (شورای عالی ورزش، مجمع تشخیص مصلحت نظام، قوای سه‌گانه، وزارت ورزش و مراجع و مقامات سیاست‌گذار) در تدوین سند راهبردی و جامع فوتبال مبتنی بر سیاست‌های کلان ملی و نیز اهداف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران با نظر داشت مقررات و حقوق پذیرفته‌شده در نهادهای بین‌المللی فوتبال؛

-توجه و بهره‌گیری از کارکردها و الگوهای توسعه‌یافته ورزش فوتبال در برخی کشورها که در سطوح جهانی و منطقه‌ای صاحب موفقیت و توسعه ورزش فوتبال شده‌اند؛

-حمیت و قطعیت اراده‌ای استوار بر عدم دخالت نهادهای دولتی در نقش‌آفرینی سازمان‌های ورزش فوتبال و عدم اعمال و تحمیل اراده حاکمیتی برای حفظ استقلال نهادهای ورزش فوتبال مطابق با قواعد و حقوق پذیرفته‌شده بین‌المللی فوتبال.

References

1. Ansari, M. (2008). United Nations Human Rights Council. Private Law Quarterly, 5(13), 1117-141. (in Persian).
2. Aslani, R. (2016). The role of international non-governmental organizations in protecting human rights with an emphasis on Amnesty International (Unpublished master's thesis). Shiraz University, Shiraz. (in Persian).
3. Beigzadeh, E. (2000). Non-Governmental organizations and international law. Journal of Legal Research, 3(31-32), 9-124. (in Persian).
4. Biegzadeh, E. (1994). The influence of non-governmental organizations in the formation and implementation of international rules, Legal Research Journal, 15, 293-322. (in Persian).

5. De Fazio, D. (2019). Human Rights and the International Community. *International Studies Journal (ISJ)*, 15(4), 31-41. (in Persian).
6. Fourlanos, G. (1984). Subjectivity in international law and position of the individual. (1984). *Nordic Journal of International Law*, 53(1-2), 9-25.
7. Ghorbana, N. (2008). Legal personality of international organizations. Available at: http://www.servas.org/siexco/images/0/07/The_Swiss_Civil_Code_in_English.pdf <www.fifa.com>
8. Gilson, E. T. (2006). Exploring the court of arbitration for sport. *Law Library Journal*, 98(3), 503-514.
9. Hakimzade Khoei, P., Rajabzadeh, A., & Sotode, S. (2021). Promoting the human rights status of women by emphasizing the Iranian legal system. *Modern Jurisprudence and Law*, 2(5), 63-89. (in Persian).
10. Hashemi, M. (2005). *Human rights and basic freedoms* (1st ed.). Tehran: Mizan. (in Persian).
11. Kadkhodayi, A. (2000). Direct broadcasting of satellite programs from the point of view of international law. Tehran: Legal Studies and Research Institute of Shahr Danesh. (in Persian).
12. Kathirian, K., & Ghazizadeh, S. (2005). *World cup of football* (1st ed.). Tehran: Anise Nama. (in Persian).
13. Maggi, A. (2006). A dream in suspension. *Etemad Melli Newspaper*, December 4, 2006. (in Persian).
14. Maggi, A. (2018). The influence of international non-governmental organizations on domestic law with an emphasis on the performance of "FIFA". *Legal Research Quarterly*, 8(15), 321-342. (in Persian).
15. Mehrpour, H. (2004). *International human rights system* (2nd ed.). Tehran: Information. (in Persian).
16. Mousizadeh, R. (2008). *International organizations* (2nd ed.). Tehran: Mizan. (in Persian).
17. Mousizadeh, R. (2021). *Public international law* (Vol. 1). Tehran: Mizan. (in Persian).
18. National Security and Foreign Policy Commission. (2004). Report on the bill on the operation of international non-governmental organizations in the country. Islamic Council, 7th period, 1st year, publication number 216, registration number 177, publication date 5/12/2004. (in Persian).
19. Safdari, M. (2016). *Public international law* (Vol. 1). Tehran: Majd Publications. (in Persian).
20. Taghizadeh Ansari, M. (2001). *Laws of international organizations* (1st ed.). Tehran: Qomes. (in Persian).
21. The statutes and other important documents of FIFA can be accessed on the official website. Available at: <https://tisri.org/?id=2mxzdozu>
22. Topend sports.com. 12 March 2011. Archived from the original on 4 January 2013. Retrieved 19 December 2012. Topend sports.com. 4 January 2013

23. Ziyai Begdali, M. R. (2002). Public international law (17th ed.). Tehran: Ganj Danesh Library. (in Persian).
24. <http://fifa.com/en/media/index/0,1369,126229,00.html?articleid=126229> -۲006-12-09
25. <http://www.fifa.com>
26. <http://www.hawzah.net/Per/Magazine/NM/014/nm01403.asp> 2008-02-25
27. <http://www.hoqouq.com/law/article464.html> 2007-02-21
28. <http://www.nf-board.com>
29. <http://www.nf-board.com/statutes.htm> 2007-02-23
30. http://www.servas.org/siexco/images/0/07/The_Swiss_Civil_Code_in_English.pdf
31. <http://www.uia.org/legal/app411.php> 2007-02-21
32. <http://www.uia.org/uia/profilen.php> 2007-02-18
33. [oard.com/statutes.htm](http://www.nf-board.com/statutes.htm) 2007-02-23

استناد به مقاله

خسروی، امیر؛ و طجرلو، رضا. (۱۴۰۱). تبیین اصول و مقررات حاکم بر ورزش فوتبال از دیدگاه حقوق بین‌الملل. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۴(۷۶)، ۳۱۶-۲۹۱. شناسه دیجیتال: 10.22089/SMRJ.2023.13044.3699

Khosravi, A., & Tajarloo, R. (2023). International Rules and Regulations Governing the Sport of Football from the Perspective of International Law. *Sport Management Studies*, 14(76), 291-316. (in Persian). DOI: 10.22089/SMRJ.2023.13044.3699

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

